

Националната независимост

Сред аргументите, които са издигнати в полза на протекционистичната система, не трябва да се забравя този, който основан на идеята за националната независимост.

“Какво ще правим в случай на война, питат хората, ако сме се оставили във властта на англичаните за желязо и каменни въглища?”

Английските монополисти на пропускат от своя стара да се провикнат:

“Какво ще се случи с Великобритания по време на война, ако тя се остави да е зависима от французите за храна.“

Това нещо, което хората пренебрегват, е, че видът на зависимостта, който е резултат от размяната, т.е. от търговските сделки, е реципрочна зависимост. Ние не можем да зависим от чужденците без чужденците да зависят от нас. Сега, това е същината на обществото. Да се скъсат естествените връзки не означава да станем независими, а да се изолираме напълно.

И забележете също, че някой се изолира в очакване на война; но самата изолация означава начало на война. Той я прави по-лесна, не толкова тежка и в следствие не така непопулярна. Ако народите остават постоянно на световния пазар; ако техните връзки не могат да бъдат разкъсани без от това хората да страдат двойно заради лишенията и излишъците; и те няма да имат нужда повече от тези мощни флоти, които ги банкрутират; мирът в света не би бил компромис на капризите на Тиер или Палмерстон¹ и войната ще изчезне заради липса на материали, ресурси, мотиви, претекст и народна подкрепа.

Аз знам добре, че ще ме упрекнат (това е на мода в днешно време), че базирам братството между народите върху нещо толкова низко и прозаично като интереса. Има такива, които биха предпочели то да се основава на принципа на милосърдието, любовта, дори в малко себеотричане и смачквайки материалното съществуване на човек, да имат заслуга за една благородна саможертва.

Кога ще престанем с тези детински изказвания? Кога накрая ще отстраним лицемерието на науката? Кога ще прекратим отвратителното противоречие между това, което проповядваме и това, което правим? Ние преследваме и оплюваме личния интерес, т.е. ние презираме това, което е полезно и добро (защото да кажем, че нещо е в интерес на всички народи значи да кажем, че това нещо е добро само по себе си), като че ли интересът не е необходимия, вечен, неразрушим подтик, на който Провидението е поверило подобрението на човечеството! Не сме ли всички ние представяни като ангели на незаинтересоваността? И не започва ли публиката да вижда с отвращение, че този престорен език очерня именно страниците на тези, които са най-добре платени? О! престореност! Това е наистина болестта на века.

Какво! Защото човешкото съществуване и мирът са свързани, и защото Бог е решил да установи тази красива хармония в моралния свят, вие не искате да се възхищавам, да обожавам неговите заповеди и да приемам с благодарност неговите закони, които правят от правото необходимо условие за щастие? Вие желаете мир само когато той противоречи с благоденствието и свободната търговия е обременителна за вас, защото, вие казвате, тя не налага никакви жертви върху вас? Но кой ви пречи, ако себеотрицанието толкова ви очарова, да го прилагате в личните си дела? Обществото

---

¹ [Луис Адолф Тиер (1797-1877), френски държавник и историк, противник на свободната търговия, и по времето на Бастиа, адвокат за яростна анти-английска политика на Франция. Хенри Джон Темпъл, виконт Палмерстон (1784-1865), британски държавник, външен секретар, когато Икономически софизми са писани, и противник на Франция-Бележка към английския превод]

ще ви бъде благодарно, защото някой ще прибере плодовете от това себеотрицание; но да искаш да наложиш себеотрицанието като принцип, това е върхът на абсурдността, понеже себеотрицание на всеки, това е жертва на всеки, това е зло, издигнато до достойнството на морална теория.

Но, благодарение на Бога, ние можем да пишем и четем много от тези изказвания без заради това светът да е престанал да подчинява на своя подтик, който е, независимо дали искаме или не, интересът.

След всичко, по-скоро странно е са се види да се призовават чувства на най-висше себеотрицание в помощ на самото ограбването. Ето на какво, в крайна сметка, се крепи тази пищна незаинтересованост. Тези хора, толкова поетично деликатни, които не желаят да има мир, ако той се гради на интереса на хората, бъркат в джоба на другия, най-вече на бедния, понеже коя точка в закона за тарифите предпазва бедния? Е, господа, разпореждайте се както искате с това, което ви принадлежи, но ни оставете да разполагаме с плодовете на усилията си, да ги използваме или да ги разменяме както желаем. Изказвайте се колкото ви харесва за добродетелта на себеотричането, това е много хубаво и благородно, но в същото време бъдете поне честни.²

---

² Виж памфлета Законодателство и братство от настоящия том. Виж също въведението към Cobden et la lingua anglaise, също втората кампания на английската лига, в том II (*Бележка на издателя на оригиналното издание*)